

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

VI. Quo declaratur non proficere, deficere, non progredi, regredi esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

tia & amicitia esse, nisi specialiter id ipse nobis reuelare dignetur, aliquas tamen habere possumus coniecturas, quæ moralem aliquam rei huius probabilitatem nobis afferant: quarum vna, & sane non postrema, est, si quis sane proficiendi, & quotidie magis ac magis in virtute & perfectione progrediendi famem & desiderium in se sentiat. Vnde hoc vnum nobis sufficere deberet, ad desiderium hoc iugiter in nobis habendum; quod scilicet per ipsum, testimonium euidens, & certissimum argumentum habeamus, esse nos in gratia & amicitia Dei: quod sane de maximis, aut etiam maximum solatium ac gaudium est, quod in hac vita habere possumus.

Confirmatur hoc eo, quod in Pro-
Tran. 4. 28. uerbis Spiritus sanctus ait, *Iustorum semita, quasi lux splendens procedit, & crescit usque ad perfectam diem: Vt enim lux solis mane parua, quo magis ad meridiem vergit, sit perfectior; Sic iusti, quo longius in vita procedunt, eo magis etiam in virtutum studio prouehuntur.* Vnde præclare Sanctus Bernardus: *Nunquam iustus arbitratur se comprehensisse, nunquam dicit, satis est: sed semper esurit suisque iustitiam: ita ut, si semper uiueret, semper, quantum in se est, iustior esse contenderet: nam semper de bono in melius proficere totis viribus conatur.* De talibus enim scriptum est, *Ibunt virtute in virtutem, donec ad ipsum perfectionis apicem perueniant.* At via tepidorum, imperfectorum & improborum, quasi luna vespertina est, quæ quo longius fertur, eo magis magisque decrefcit & obscuratur, donec ad mediæ noctis tenebras & obscuritatem pertingat. *Via impiorum tenebrosa, nesciunt ubi corruant.* Ad tantam quippe cæcitatem perueniunt, vt non videant ubi impingant, & sua quæ committunt errata & imperfectiones, non aduertant, imo ne propria, eis commissis, ipsos lancinet conscientia: imo interdum eo cæcitatæ perueniant, vt, quod pecca-

tum est, ipsis non esse peccatum videatur, & veniale nonnisi esse, quod mortale & grauissimum fortasse est. Tanta scilicet eorum confusio & cæcitas est.

CAPVT VI.

Quo declaratur non proficere, deficere, non progredi, regredi esse.

COMMUNIS sanctorum omnium sententia est, *In via Dei non progredi, esse regredi.* Hoc ipsum hic pluribus declarabimus, & acris id stimuli loco nobis futurum est, vt eo velut incitati, semper in perfectione crescamus & progrediamur. Quis enim regredi & deliscere velit ab eo, quod feliciter inchoauit? præsertim cum ipsummet Saluatorem contra se in Euangelio liquido pronuntiare videat. *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei.*

Quæ verba magnum terrorem nobis incutere deberent. Beatus vero Augustinus sic ait: *Tamdiu non relabimur retro, quamdiu ad priora contendimus: at ubi cœpimus stare, descendimus: nostrumque non progredi reuerti est. Si volumus non redire, currendum est, & semper ulterius tendendum.* Item, & prope iisdem verbis, tradunt Sanctus Gregorius, Chrysostomus, Leo Papa, alique non pauci Patres, imo singuli idem sapius diuersis locis inculcant: singillarim vero & pluribus illud prosequitur Sanctus Bernardus duabus epistolarum suarum: quo loco Religiosum, tepidum & senescentem, cui scilicet communis viuendi ratio sufficiat, & qui in suo profectu ulterius prouehi recuset, alloquens, sic eum arguendo prostringit: *O monacho, non vis proficere? non. Vis ergo deficere? nihil minus. Quid ergo vis? Esse & manere*

nete volo, qui sum nolo esse melior, neq;
etiam deterior. Hoc ergo vis quod esse non
potest, quid enim stat in hoc saeculo? nihil e-
nim omnino in mundo in eodem statu
permanet: at in solo Deo locum id habet,

Iacob 1.17. apud quem scilicet non est transmutatio, nec
vicissitudinis obumbratio, de quo scri-

Malach. 3.6. ptum Ego Dominus, & non mutator. Quid-
quid in mundo est, continuæ vicissitudi-

Psal. 102.27. ni & mutationi obnoxium est: nam omnes
sicut vestimentum veterascent, & sicut oper-
torium mutabis eos, & mutabuntur, tu au-
tem idem ipse es. & anni tui non deficient.

Iob. 14.2. De homine vero singillatim Iob asserit,
nunquam eum in vno eodemque esse &
statu permanere, Homo fugit velut umbra,

& nunquam, in eodem statu permanet.

Sic & Christus Dominus, inquit, Bern-
hardus, quamdiu in terris visus est,

& cum hominibus conuersatus, nunquid
stetit? Minime, an non enim de eo scri-

psit Euangelista Lucas, Et Iesus proficte-
bat sapientia, & atate, & gratia apud

Deum & homines, id est, maiora re ipsa
sapientia & sanctitatis quotidie dabat

argumenta. Propheta quoque eum se
parasse ait ad viam hanc currendam, Ex-

ultauit ut gigas, ad currendam viam. Si
itaque in Christo manere velimus, eo quo

ipse ambulauit modo, ambulemus o-
portet, & via eadem. Qui enim dicit, in-

quit Ioannes; se in ipso manere, debet sicut
ille ambulauit, & ipse ambulare. Si ergo illo

Bernard. corrente tu gradum sistis non Christo approp-
prias, sed te magis elongas. Vidit scalam Iacob,

Genes. 28.12. & in scala Angelos: vbi nullus residens, nul-
lus subsistens apparuit, sed vel ascendere vel

descendere videbantur vniuersi. Deus por-
ro solus in summitate scalæ innixus re-

quiescebat, ut hinc, ait idem Bernardus,
discamus, in hac vita in virtutis via nul-

lum esse medium inter ascendere & des-
cendere, inter progredi & regredi: sed

hominem, mox vbi proficere & retro-
gredi definit, deficere & retrogredi,

adinstar scilicet orbitæ tornatoris, quæ
dum sistere vult & interquiescere, simul

retrofertur. Idem apud Cassianum tra-

didit Abas Theodorus: Debemus, in-
quit, ad virtutū studia irremissa cura ac sol-
licitudine nosmetipsos semper extēdere, spissif-
que nos iugiter exercitus occupare, ne cessante
profectu confessim diminutio subsequatur,
ut enim diximus, in vno mens eodemque sta-
tu manere non praualet: id est, ut nec aug-
mentum virtutum capiat, nec detrimentum
sustineat. non acquisisse enim, minuisse est:
quia desinens proficiendi appetitus, non aber-
rit à periculo recidendi.

Bene quidem, dicit aliquis, hæc à
te dicta sunt, & ita te vere res habebit,
cum sancti Patres vno id omnes ore as-
serant: at non nisi parabolice, figurate,
& ænigmatische omnia dici videntur.
quamobrem ediffere nobis parabolam is-
siam, & clarius & planius veritatem
hanc mihi velim exponas. Non abnu-
am, & sancti Patres hoc ipsum eui-
dentius declarant: Cassianus quippe
egregia hoc exponit similitudine, qua
& Sanctus Gregorius vsus est. Sicut,
inquit, qui in impetuosi cuiusdam
fluminis ostio est constitutus, si loco
quietus consistere vellet, & ulterius
aduersum obnitendo pergere non alla-
boraret, in præsentissimo versaretur
periculo, nec ab aquarum præcipitan-
tium impetu, secundo flumine, in ma-
re abriperetur: ita se res habet in via
vitæ spiritualis. Iter quippe hoc adeo
decliue est, & naturæ nostræ per pec-
catum deprauatæ tam difficile, ut,
qui ulterius progredi violenter non con-
nititur, à passionum suarum impetu,
ceu secundo flumine, in præceps tra-
hendus sit. Perinde ac qui aduersu æ-
stu & flumine nauigant, si quando
contis obniti & remigare desinunt,
quo prouehantur ulterius, quamprimum
ab æstu procul admodum ab eo in
quo erant loco retropelluntur: Sic
regnum cælorum vim patitur, & vi-
olenti rapiunt illud. Quamobrem
necesse semper contra passionum no-
strarum impetum colluctemur & con-

Cassia. collat.
S. Abbat
Theodori. c.
14.

Cassin. vbi
supra Greg.
h. p. Pastor
admonit. 35.

Matt. 11. 12.

tra nitamur: quod nisi fiat, statim permul-
tum nos retrocessisse ac defecisse compe-
riemus.

Hieron.
Chrysof.

2.2 q. 184.
& 5. ad 2.

Sanctus Hieronymus & Chryso-
stomus id alia quadam doctrina, à sanctis
& Theologis communiter recepta, &
quam Sanctus Thomas de statu Reli-
gionis loquens adducit, magis decla-
rant. Dicit quippe eo loco Sanctus
Thomas, Religiosos esse in statu per-
fectionis: non quod statim ac Reli-
gionem professi sunt, perfecti sint; sed
quod ad perfectionem aspirare & ren-
dere obligati sint, eum vero qui perfectus
esse non studet, & de perfectione procu-
randa minime laborat, fictum Religio-
sum esse asserit, quod non faciat id cuius
causa ad Religionem venit. Non id hic
disputare aut probare volo, num morta-
liter Religiosus peccaret, qui diceret sa-
tis mihi est mandata diuina, & vota mea
essentialia exacte & debito modo obser-
uare; reliquas vero regulas, quæ sub
peccato non obligant, seruare nolo. Va-
ria quippe sunt quoad hoc Doctorum
& discrepantes sententiæ. Alii siqui-
dem docent, eum mortaliter peccatu-
rum; alii vero peccatum id mortale
fore negant, nisi forte per modum
contemptus ac despectus ita loquere-
tur.

Religiosus no-
lens perfe-
ctionem est
in periculo
praesentissimo
peccati mor-
talis & Indi-
gnus eono-
mine.

Hoc porro constat, & in eo omnes
conueniunt, Religiosum, qui eius
esset voluntatis, & determinate ita fen-
taret, boni Religiosi nomine peni-
tus indignum videri, at potius ut scan-
dolosum, ac malo exemplo alios offen-
dentem, habendum, & hunc moraliter
in praesentissimo mortalia peccata ad-
mittendi periculo versari. Qui enim par-
ua & modica spernit, paulatim in maio-
ra prolaberetur. Atque hoc, ad propositum
nostrum, plusquam satis est; cum satis id
sit retrocedere.

Serm. de vir-
tutibus &
vitiis.

Ut autem melius id intelligatur, simi-
litudines aliquot domesticas & passim
obuias Chrysostomus adducit. Si, in-
quit seruum haberes, qui nec tua furare-

tur, nec aleo esset, nec afortus; sed fidus &
temperatus, omnisque vitii seruilis ex-
pers: verum tota die in domo sederet ori-
osus, non agens ea quæ ex officio ei faci-
enda incumberent; negare nemo potest,
quin seruus hic iners flagris ac fustibus
dignissimus esset, etsi alioqui nihil mali
committeret; quia satis mali is facit, qui
sibi facienda non facit. Ad hæc: si agricola
tuus, vir omni ex parte bonus & rectus
esset, sed manibus in sinu conuolutis
nec serere, nec arare, nec vineas tuas co-
lere velleret; certum est, illum correptione
& castigatione dignum fore, tamen si ali-
ud malum nullum ageret, satis enim ma-
lum habetur, non agere, quæ ex officio
cuiquam agenda sunt. Denique si in tuo
ipsius corpore manum haberes, quæ qui-
dem nullum tibi damnum irrogaret, sed
solum inutilis foret, & nihil agens, reli-
quifque; membris necessaria subministrare
nollet; an non id ut satis male factum in-
terpretareris? Eodem prorsus modo de
rebus spiritualibus iudicandum. Religi-
osus quippe, qui hac in Religione orio-
sus est, & manibus quodammodo com-
plicatis, vltetius progredi, in perfectione
proficere, & vllum in virtutibus incre-
mentum facere detrectat, reprehensione
dignissimus est, quod agere negligat, quæ
sibi ratione officii ac status agenda sunt.
Ipsam namque bene non agere male a-
gere est; & non progredi, regredi, cum
sua desit obligationi & professioni.

Ad hæc, quod maius dari fingique in
agro malum queat, quam quod sterilis
sit, nullumque domino fructum ferat,
praesertim si bene exultus & subactus sit?
Si ergo ager tuus, tanta exultus diligen-
tia & labore, tot gratiarum caelestium im-
bribus irrigatus, tot solis iustitiæ radiis
calectus, nullum nihilominus fructum
proferat; sed aridum quoddam, desertum
& infrugiferum vepricetum sit; ecquod
maius hac sterilitate malum habere velis?
Retribuunt mihi mala pro bonis, sterilitatem anima mea. Hoc scilicet est, malum
retribuere pro bono ei cui tanta debes,
qui-
Tsal. 34. 12.

quique tot in te gratias & beneficia larga manu effudit.

Alia huc etiam affert comparatio vulgo solet, quæ rem commode apteque videtur declarare. Quemadmodum nimia malacia maris, grauis cuiusdam tempestatis, & nauigantibus periculosa instar est; eo quod commeatum, quem secum sumplerant; in cursu suo non progrediendo, interim absumant, vt postea vixdum in medio cursu constitutos commeatus omnis & cibaria deficiant: Sic vsu venire solet iis, qui in procelloso huius mundi mari nauigantes, in virtutis studio ac cursu, velut malacia ingruente, cursum omnem sistunt, in eadem pergere vltius detrectantes. Tunc quippe deperit & consumitur bis, quidquid magno labore ante acquisierunt, quin & virtus quam habent, paulatim deficit; hinc se postea in medijs variarum insurgentium tentationum, & occasionum præsentissimarum fluctibus ac tempestatibus, in quibus maiori virtutum & commeatu & subsidio opus habebant, ab omni prorsus præsidio denudatos & defitutos inueniunt. Væ igitur illi qui in virtute malacia nauiscabunda laborat.

Gal. 5. 7.

Currebatis bene, inquit Apostolus, quis vos impediuit veritati non obedire. Bene inquam in principio, cum primum Religionem ingressus es, currere cepisti, iam vero penitus virtutum cursum abruptisti

1. Cor. 4. 3.

& quiescit (*iam saturari estis, iam diuites facti estis*) id est, iam te quasi ob senium excusandum & fatigatum geris, tibi iam videris diues, ac sufficere tibi censēs id quod habes: sed vide, nam multum tibi adhuc spatii conficiendum est, & grandis tibi restat via, plurimæque indies aggerentur occasiones, in quibus cum maiori tibi opus erit humilitate, patientia, mortificatione, & indifferentia, prorsus inermem, inopem, & velut in extremis hærentem te, idque maioris necessitatis tempore, com-

peries.

CAPVT VII.

Permulum ad perfectionem consequendam confert, hominem boni antea acti obliuisci, & in id quod adhuc sibi deest, oculos conytere.

Qui iustus est, iustificetur adhuc, & sanctus, sanctificetur adhuc. Hieronymus & Beda in illa Domini, apud Matthæum verba, *Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur*, sic scribunt; *Aperissime nos Redemptor instituit, nunquam nos satis iustos estimare debere, sed quotidianum iustitia semper amare profectum.* Atque hoc est, quod antepositis illis verbis significare Ioannes Euangelista voluit.

Apoc. 12. 11.
Hieron. & Beda in Matth. 5. 6.

Apostolus Paulus, ad Philippenses scribens, egregium propriumque ad hoc medium suggerit, quo se ipse vsu asserit: *Fratres, ego me non arbitror comprehensisse: vnum autem, quæ quidem retro sunt obliuiscens, ad ea quæ sunt priora, extendens me ipsum; ad destinatum persequor, ad brauium supernæ vocationis Dei in Christo Iesu.* Apostolus palam se perfectum esse negat. quis ergo se perfectum credat? Ego, inquit, me nondum ad perfectionem peruenisse mihi persuadeo, sed omni contentione ad eandem pertingere allaboro. Quid vero eam assecuturus, ages? Scire vis? Antea actorum obliuiscor, & ea quæ mihi desunt, ob oculos pono; ad hæc me animo; hæc assequi toto animi studio conitor.

Phil. 3. 13.

Sancti omnes medium hoc, vt singulare, maximopere extollunt & suggerunt, velut ab Apostolo suggestum & vsurpatum. Vnde præclare S. Hieronymus, *Quicumque, inquit, sanctus esse vult quotidie in priora extenditur, & præteritorum obliuiscitur, ea quæ sibi desunt, acquirere studens. Felix ergo est, qui quoti-*

Basil. epist. ad Chilon.
Hieron. in Psal. 83.